

Нові зміни в статті 17 закону про держзакупівлі щодо запобігання корупції

Набувають чинності 26 квітня 2015 року

Першого січня 2015 року частково набув чинності Закон України «Про запобігання корупції» (далі — закон про корупцію). У згаданому вище Законі передбачено доволі багато нововведень, серед них — створення Національного агентства з питань запобігання корупції, запровадження антикорупційної програми юридичної особи тощо.

Прикінцевими положеннями закону про корупцію передбачено внесення змін до статті 17 Закону України «Про здійснення державних закупівель» (далі — закон про закупівлі). Ці зміни набувають чинності 26 квітня 2015 року.

Так, стаття 17 закону про закупівлі буде доповнена пунктом 1¹, який покладе на замовників обов'язок прийняття рішення про відмову учасникові в участі у процедурі закупівлі та відхилення пропозиції учасника в разі, якщо **відомості про юридичну особу, яка є учасником або учасником попередньої кваліфікації, внесено до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, або зазначена юридична особа не має антикорупційної програми та (або) уповноваженого з антикорупційної програми юридичної особи.**

Антикорупційною програмою юридичної особи, у відповідності до частини 1 статті 62 закону про корупцію, є комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції в діяльності юридичної особи.

Приймання та затвердження в юридичної особи антикорупційної програми є питанням добровільним, виняток становлять лише державні та комунальні підприємства, господарські товариства (у яких державна або комунальна частка перевищує 50 відсотків), де середньооблікова чисельність працівників за звітний (фінансовий) рік перевищує п'ятдесят осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує сімдесят мільйонів гривень, а також юридичні особи, які є учасниками процедури закупівлі відповідно до закону про закупівлі.

Дослівно вимога частини 1 статті 62 закону про корупцію щодо затвердження антикорупційних програм визначена таким чином: «В обов'язковому порядку антикорупційна програма затверджується керівниками:

державних, комунальних підприємств, господарських товариств (у яких державна

або комунальна частка перевищує 50 відсотків), де середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує п'ятдесят осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує сімдесят мільйонів гривень;

юридичних осіб, які є учасниками попередньої кваліфікації, учасниками процедури закупівлі відповідно до Закону України "Про здійснення державних закупівель"».

Отже, вимоги вищезазначених змін до закону про закупівлі не розповсюджується на заклади, установи та інші організації, що прямо не зазначені у вище процитованій статті закону про корупцію.

Коли потрібно зазначати нову вимогу в документації

Детальніше зупинимося на діях замовника, в якого процедура розкриття поданих пропозицій призначена на квітень 2015 року.

Фактично пункт 1¹ статті 17 закону про закупівлі покладе на замовника обов'язок включити до документації конкурсних торгів умову, за якою учасник/учасник попередньої кваліфікації повинен долучити до своєї пропозиції інформаційну довідку (витяг) з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, копію антикорупційної програми юридичної особи та підтвердження наявності уповноваженої особи з її виконання.

На підставі вищенаведеної інформації замовник у документації конкурсних торгів може встановити до учасника вимогу наступні документи.

Наприклад:

документ, виданий Уповноваженим органом, який підтверджує, що учасника внесено до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

копію антикорупційної програми учасника;

копію документа учасника, в якому зазначено, що певна особа визначена уповноваженою з антикорупційної програми учасника.

На день затвердження документації конкурсних торгів, запиту цінових пропозицій або кваліфікаційної документації (далі узагальнено — документація) та визначення вимог до учасників замовник має керуватися чинним законодавством. Отже, якщо **документація конкурсних торгів затверджується до 26 квітня 2015 року, то замовник не повинен включати вимогу про надання учасником документів для підтвердження відсутності підстав для відхилення його пропозиції згідно з пунктом 1¹ статті 17 закону про закупівлі. Якщо документація затверджується рішенням комітету з конкурсних торгів після 26 квітня 2015 року включно, то таку умову потрібно вносити в документацію обов'язково.**

Однак з огляду на те, що на день розкриття пропозицій учасники повинні здійснювати діяльність у відповідності до вимог чинного законодавства, **замовники можуть скористатися правом, наданим пунктом 2 статті 32 закону про закупівлі, та внести зміни до документації, включивши вимогу пункту 1¹ статті 17 закону про закупівлі до умов документації.** При цьому замовник має повідомити про такі дії всім учасникам, які заявили про намір взяти участь у процедурі закупівлі, та оприлюднити на веб-порталі Уповноваженого органу зміни до документації конкурсних торгів, згідно з якими, замовник повинен в тому числі перенести дату розкриття пропозицій не менше ніж на сім календарних днів.

Такі зміни можуть бути внесені до документації, згідно з якою дата розкриття призначена пізніше 26 квітня 2015 року. При цьому зміни до документації можуть бути внесені до дати розкриття, а на день внесення таких змін норма пункту 1¹ статті 17 закону про закупівлі вже має бути чинною, у зв'язку з чим не радимо призначати дату розкриття поданих пропозицій на 26 квітня 2015 року.

Особливості отримання документа з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

Наразі невідомо, який орган буде відповідальним за надання таких інформаційних довідок (витягів) з реєстру, починаючи з 26 квітня 2015 року, оскільки формування та ведення реєстру передано до повноважень новоствореного Національного агентства з питань запобігання корупції, проте з огляду на той факт, що територіальні органи Національного агентства з питань **запобігання корупції будуть створювати за рішенням членів агентства, самих членів ще не обрано/призначено.**

Інформація з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, про внесення відомостей про особу до зазначеного реєстру або про відсутність відомостей про таку особу (згідно зі статтею 59 закону про корупцію)

подається:

на запит державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з метою проведення спеціальної перевірки відомостей про осіб, які претендують на обіймання посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

на запит правоохоронних органів у разі необхідності отримання такої інформації в рамках кримінального або адміністративного провадження або на запит прокурора в рамках здійснення нагляду за додержанням вимог і застосуванням законів;

у разі звернення фізичної особи (уповноваженої нею особи) або уповноваженого представника юридичної особи щодо отримання відомостей про себе або юридичну особу, яку він представляє.

Також це Національне агентство буде забезпечувати оприлюднення на своєму офіційному веб-сайті відомостей з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, протягом трьох робочих днів після їх внесення до реєстру.

Відкритими для безоплатного цілодобового доступу є такі відомості про юридичну особу, до якої застосовано заходи кримінально-правового характеру:

назва;

юридична адреса, код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців;

склад корупційного правопорушення, у зв'язку зі вчиненням якого застосовано заходи кримінально-правового характеру;

вид застосованих заходів кримінально-правового характеру.

Проте інформація, яка перебуває у відкритому доступі, не може слугувати підставою для неподання разом з пропозицією конкурсних торгів письмового документа, що підтверджує відсутність юридичної особи в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.

Учасники, готуйте антикорупційні програми і

визначайте уповноважених осіб на їх виконання

До того часу, коли зміни до закону про закупівлі стануть чинними, юридичні особи, які планують брати участь у державних закупівлях, а також державні, комунальні підприємства, господарські товариства (у яких державна або комунальна частка перевищує 50 відсотків), які відповідають характеристикам, установленим у законі про корупцію, повинні підготувати та затвердити антикорупційну програму та визначити окремим наказом уповноважену особу на виконання такої програми.

Разом з тим стаття 63 закону про закупівлі встановлює вимоги до змісту антикорупційної програми. Так, **антикорупційна програма має містити:**

сферу застосування та коло осіб, на яке поширюються її положення;

вичерпний перелік та опис антикорупційних заходів, стандартів, процедур та порядок їх виконання (застосування), зокрема порядок проведення періодичної оцінки корупційних ризиків у діяльності юридичної особи;

норми професійної етики працівників юридичної особи;

права і обов'язки працівників та засновників (учасників) юридичної особи у зв'язку із запобіганням і протидією корупції в діяльності юридичної особи;

права і обов'язки уповноваженого як посадової особи, відповідальної за запобігання корупції, та підпорядкованих йому працівників (у разі їх наявності);

порядок регулярного звітування уповноваженого перед засновниками (учасниками) юридичної особи;

порядок здійснення належного нагляду, контролю та моніторингу за дотриманням антикорупційної програми в діяльності юридичної особи, а також порядок оцінки результатів здійснення передбачених нею заходів;

умови конфіденційності інформування уповноваженого працівниками про факти підбурення їх до вчинення корупційного правопорушення або про вчинені іншими працівниками чи особами корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень;

процедури захисту працівників, які повідомили інформацію про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення;

процедуру інформування уповноваженого працівниками про виникнення реального,

потенційного конфлікту інтересів, а також порядок врегулювання виявленого конфлікту інтересів;

порядок проведення індивідуального консультування уповноваженим працівників юридичної особи з питань застосування антикорупційних стандартів та процедур;

порядок проведення періодичного підвищення кваліфікації працівників у сфері запобігання і протидії корупції;

застосування заходів дисциплінарної відповідальності до працівників, які порушують положення антикорупційної програми;

порядок вжиття заходів реагування щодо виявлених фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, зокрема інформування уповноважених державних органів, проведення внутрішніх розслідувань;

порядок внесення змін до антикорупційної програми.

Отже, радимо всім суб'єктам господарської діяльності, які беруть участь у державних закупівлях, дуже **прискіпливо ставитись до складання антикорупційних програм, оскільки невідповідність їх статті 63 закону про корупцію може стати підставою для відхилення пропозиції конкурсних торгів учасника.**

Таким чином, станом на сьогодні є деякі аспекти, які законодавець ще не врегулював. Та сподіваємось, що найближчим часом буде врегульовано питання щодо надання довідок з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, а також щодо типової форми антикорупційної програми юридичної особи.

Від редакції.

*З прикладом антикорупційної програми ви можете ознайомитися в програмі «Радник Інфо». **Зразок антикорупційної програми також буде надано всім слухачам семінару 26 березня 2015 року, який організовує редакція журналу «Радник в сфері державних закупівель».***

Про всі подальші нововведення у законодавстві щодо даної сфери читайте на сторінках наступних випусків журналу.